ԻՆ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5631 — ՇՈՒԼԻՍ 30/12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1904 — ՈՒՐԲԱԹ — 29 ՀԷՄԱՅԻԼ ԷՎՎԷԼ 1322 — ԻՆ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5631

درعلیه‌ده غلطه ده «آره‌ول» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է զրուցիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց Թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԻՆԸ ԱՅՍՊԷՍ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Մանուկներու համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՕԳՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

Յուլիս եւ օգոստոս ամիսները գերազանցապէս կրթական եղանակի ամիսներ ըլլալով՝ ամէնէն աւելի այս առթիւն վերապահուած է խօսիլ կրթական խնդիրներու վրայ։ Ասոր համար է որ մենք ալ պատշաճ կը համարինք այսօր դարձեալ այս նիւթին վրայ խօսիլ։

Նախ եւ առաջ դիտել կուտանք թէ, ինչպէս նախընթաց լրագրագրով գուշակեր էինք, ուսուցչական ընդդիմութիւն ըլլալով ներկայացողներու մեծ մասը նորէն օգնական-ուսուցչի կամ ուսուցչուհիի վկայականի հետամուտներ եղած են, եւ միայն մէկ հոգի օգնական-մասնագէտ ու երկու դասախօսակ-ուսուցչի քննութիւն առ ուզողներ գտնուած են։ Ասոր համար Ուսումնական Խորհուրդն ալ առաջինները քննութիւնը յետձգեր է գալ տարուան, իսկ վերջին երեքին քննութիւնները կատարել որոշեր է բացառիկ կերպով։

Հիմա մեր կրթական գործերու վիճակին վրայ խորհրդածութիւն ընողներուն ուշադրութեան արժանի նիւթ մըն է սա պարագան որ հարիւրէ աւելի օգնական-ուսուցիչներէ կամ ուսուցչուհիներէ հազիւ երկու հոգի կան որ կը փափաքին—դա իմա՛ կը համարձակին—աւելի բարձր վկայականի մը հետամուտ ըլլալ, մինչ մնացեալ անգին մեծամասնութիւնը լեցնող կը մնայ իր օգնականի երկրորդական դերին մէջ։

Հետեւապէս յուսալի է որ Ուսումն. Խորհուրդը անդրադառնալով այս ցաւալի կացութեանը, դէթ առաջիկայ տարի այդ կարգի ուսուցիչներէն պարտաւորիչ կերպով պիտի պահանջէ դասատարակ-ուսուցչի քննութեան անցընել։ Ասոր համար ալ էկ ի՛ըլլայ ժամէն յայտարարութիւն հանելով՝ կանխաւ ծանուցանել, որպէս զի տարի մը ժամանակ ունենան՝ հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսնելու։

Այս խնդրին յարակից է մէկ ուրիշ պարագայ, որ քանի՛ գոյութիւն ունենայ, այնչափ պիտի տեւէ օգնական-ուսուցիչներու եւ կամ ուսուցչուհիներու անհագութիւնը ու անտարբերութիւնը ի մասին իրենց վկայականներու բարձրացմանը։

Այդ պարագան սա է թէ տենդք քանի որ կը տեսնեն թէ դպրոցավար մարմինները զիրենք կ'ընդունին պաշտօնի եւ տարիներով ալ կը պահեն, ուելորդ յոգնութիւն կը տեսնեն նոր քննութիւն մը անցընել։ Մինչ եթէ տեսնեն թէ իրենց ձեռքը ունեցած օգնական վկայականը այդ դիւրութիւնը չի տար իրենց, կամ շատ քիչ ժամանակի համար միայն, ի հարկէ ստիպեալ կը պարտաւորին նոր քննութիւն տալու եւ աւելի բարձր վկայական առնելու, որուն օգուտը ամէնէն աւելի ուսանող մանկութիւնը պիտի վայելէ, զի բնական է թէ օգնական-ուսուցչէ մը դաս առնել տարբեր բան է, իսկ դասատարակ ուսուցչէ մը կամ մասնագէտէ մը՝ տարբեր։

Բայց թէ ինչո՞ւ դպրոցավար մարմինները այդպէս դիւրահաճ են օգնական-ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու ընդունելութեան նկատմամբ, շատ պարզ է առ. իրենց գլխաւոր առաւելութիւնն է ածանցեալ, և վարժարանց պուճաքէն ձեռք ունեցողներուն տէրին ալ ածանցեալ շատ անդամ առաւելութեանց մեծագոյնը կը սեպուի։ Ահա գաղտնիքը, որուն վրայոյ ուսանողութիւնը կը տուժէ։

Ուստի եթէ որոշ օրէնք մը դրուի թէ երկու ու առաւելն երեք տարի միայն ներելի է օգնականի վկայականով պաշտօնավարել, իսկ անկէ ետքը բուն ուսուցիչ կամ դասէ՛ ա՛ եւ է ճիւղի մասնագէտ ըլլալ անհրաժեշտ է, եթէ ոչ վարժարաններու մէջ պաշտօն չպիտի կրնան ունենալ, ամէն բան կը բարեփոխուի, ժամանութեան խնդիրը իր կարեւորութիւնը կը կորսնցնէ, թաղականները կամ հոգաբարձութիւնները ի պաշտօն կոչելիք անձերուն վրայ ժամանութիւնը չեն նկատեր իբր գլխաւոր առաւելութիւն։ Այլ կը փնտռեն իրական արժանիք ու կարողութիւնը, որոնց իբր ցուցուցիչ պիտի պահանջեն արժանաւորապէս ձեռք բերուած վկայականը տեսնել։

Այս բոլորին յարակից է մէկ ուրիշ մանկամիջոցին խնդրոյ նիւթ ընել պատշաճ է, որովհետեւ ամէնէն աւելի այս առթիւն է կրթական խնդիրները լուսնելու եղանակը, եւ վստահ ենք թէ բոլորովին ապարդիւն չեն մնար այս կարգի խորհրդածութիւնները, եւ նկատողութեան կ'առնուին պատկանելի մարմիններու կողմէն։

ՕՈՒՍԱՆ։

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԵՐԱԶԱՆԱՑԱԾ ՆՈՐ ՁԵՒԵՐ

(Շար. Դե.ի թիւեն եւ վերջ)

Հիմա ընդունուած է որ լեզուախօսքերու մէջ ամէնէն աւելի չարգացած լեզուախօսքը Հնդեւրոպականն է. սակայն յաճախ Հնդեւրոպական լեզուախօսքի վերաբերեալ օրէնքները գտնելու կը նպատակեն մէս լեզուախօսքերը։

Օտար քանի մը լեզուներ կրնան ըսել իմ տիրոջ, fou զլուխդ, անոր փայտը. ընդհանուր բան մը ցոյց չեն տրուր տալ անոնց բառերը, այլ պէտք է որ վերաբերին անհատի մը, որոշ բանի մը։

Հետեւաբար չպիտի զարմանանք երբ լեզուաբանութիւնը մեզ ըսէ թէ Հնդեւրոպական լեզուներու մէջ ալ տիրած է նոյն կանոնը. եւ թէ բայ մը նախապէս չէր կրնար ունենալ ընդհանուր նշանակութիւն մը, այլ ասոնցմէ մի՝ մի՝ է որ վերաբերէր անհատի մը։

Անա թէ ինչո՞ւ անորոշութիւնը չէր կրնար չառ հին ծագում մը ունենալ։

«Իրերու տարօրինակ շրջումով մը, երբեմն կը կարծուէր թէ բայերը ծագում առած են անորոշներէն։ «Մարդիկ, կ'ըսէ դարուս (19դարդ դար) սկիզբի գրագէտներէն մէկը, մարդիկ ընդհանուր կերպով կ'արտայայտէին իրենց միտքը, յեսոյ է, որ սկսած են լսուիլ եւ մասնաւորել իւրաքանչիւր գաղափար։ Լեզուները քանի առաջ կ'երթան դէպի հասունութիւն, անորոշութիւնի ձեւերն ալ կ'անհետին, բայց ճիշդ չափով մը, դեռ կը ծառայեն անոնք սուզութիւնն տալու ոճին, թէեւ կը տեսնուի որ հետզհետէ նուազ յաճախ դէպ կ'ըլլան։» Անկարելի է այլեւս քաջութեամբ գոյել ոչչերը ճշմարտութեանն առնչեւ։ Անորոշութիւնը դարերով ճիգեր ի գործ կը դնէ. ան բայական ձեւերու մէջ նորագոյն է։ (Bréal) »

Կարծեմ անորոշութիւնի մասին այսքան գրուելէ յետոյ, մեր քերականները այլեւս անորոշութիւնը չպիտի նկատեն բայական եղանակ մը. ան առանձին ձեւ մըն է լեզուին մէջ, եթէ կ'ուզէք առանձին մասունք բանի, որ գործողութեան անունը ցոյց կուտայ։

Բ.—Կրաւորական.— Բայերու սեռերուն մէջն նորագոյնն է կրաւորականը, ասանք բայի այս սեռին վերագրեր են այնպիսի հնութիւն մը, զոր չունի եւ չի կրնար ալ ունենալ։

«Sylvestre de Sacy, որ իր ազգ գործածութեան համար գրած է «Principe de grammaire générale»ը. կրաւորականը կը նկատէ իբրեւ մին բայի երկու կարեւոր ձեւերէն. առ այ՝ երեք պատ՝ մանաւորապէս, իսկ անկէ ետքը բուն ուսուցիչ կամ դասէ՛ ա՛ եւ է ճիւղի մասնագէտ ըլլալ անհրաժեշտ է, եթէ ոչ վարժարաններու մէջ պաշտօն չպիտի կրնան ունենալ, ամէն բան կը բարեփոխուի, ժամանութեան խնդիրը իր կարեւորութիւնը կը կորսնցնէ, թաղականները կամ հոգաբարձութիւնները ի պաշտօն կոչելիք անձերուն վրայ ժամանութիւնը չեն նկատեր իբր գլխաւոր առաւելութիւն։ Այլ կը փնտռեն իրական արժանիք ու կարողութիւնը, որոնց իբր ցուցուցիչ պիտի պահանջեն արժանաւորապէս ձեռք բերուած վկայականը տեսնել։

Այս խնդրին յարակից է մէկ ուրիշ պարագայ, որ քանի՛ գոյութիւն ունենայ, այնչափ պիտի տեւէ օգնական-ուսուցիչներու եւ կամ ուսուցչուհիներու անհագութիւնը ու անտարբերութիւնը ի մասին իրենց վկայականներու բարձրացմանը։

Այդ պարագան սա է թէ տենդք քանի որ կը տեսնեն թէ դպրոցավար մարմինները զիրենք կ'ընդունին պաշտօնի եւ տարիներով ալ կը պահեն, ուելորդ յոգնութիւն կը տեսնեն նոր քննութիւն մը անցընել։ Մինչ եթէ տեսնեն թէ իրենց ձեռքը ունեցած օգնական վկայականը այդ դիւրութիւնը չի տար իրենց, կամ շատ քիչ ժամանակի համար միայն, ի հարկէ ստիպեալ կը պարտաւորին նոր քննութիւն տալու եւ աւելի բարձր վկայական առնելու, որուն օգուտը ամէնէն աւելի ուսանող մանկութիւնը պիտի վայելէ, զի բնական է թէ օգնական-ուսուցչէ մը դաս առնել տարբեր բան է, իսկ դասատարակ ուսուցչէ մը կամ մասնագէտէ մը՝ տարբեր։

Բայց թէ ինչո՞ւ դպրոցավար մարմինները այդպէս դիւրահաճ են օգնական-ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու ընդունելութեան նկատմամբ, շատ պարզ է առ. իրենց գլխաւոր առաւելութիւնն է ածանցեալ, և վարժարանց պուճաքէն ձեռք ունեցողներուն տէրին ալ ածանցեալ շատ անդամ առաւելութեանց մեծագոյնը կը սեպուի։ Ահա գաղտնիքը, որուն վրայոյ ուսանողութիւնը կը տուժէ։

Ուստի եթէ որոշ օրէնք մը դրուի թէ երկու ու առաւելն երեք տարի միայն ներելի է օգնականի վկայականով պաշտօնավարել

արեւելեան կողմը։ Այդ բարձունքը արդարեւ պահակոց մըն է այդ գաղթին առջեւ, որուն վրայ կը գտնուին ամրոցները. եռաբ հսկիսով մը բաժնուած է, ուր ինկան ճաքնական ռուսերը՝ վնասելով ռուսական պահեստներուն։ Վեցի առարկայ եղած էր այն խնդիրը թէ հարկ է Թա-Զի-Զանը զինել մնայուն ամրոցներով։ Ինչպէս կ'երեւայ, Ռուսերը հնարատական կերպով կարգադրեցին այդ վէճը, եւ լաւ ըրին։ Յուլիս 26ին, 27ին, ու 28ին պաշտպանութեան գլխաւոր ճակատը կ'երեւայ թէ Թա-Հօ գեւտակին երկայնքը կը գտնուէր, որուն ընդանը Բօ-Բիա-Բուի մօտ է։ Դայլի լերան գլխով, ղրս ճաքնները գրաւեցին ճակատամարտին առեն, առիւծ ճիրդ Հուայթ-Ուլի-Հիլն է, Վագրի թեքակղզին պարանոցին մօտ, եւ ոչ թէ համաւեն բարձունք մը որ մէկ մասը կազմէ հիւսիսային արեւելքի ամրոցներուն։ Ճաքնները, օգտուելով վիճակի այն փոփոխութենէն որ առաջ եկաւ Թա-Հօի ճակատամարտէն, Լիա-Բիա-Բուի մօտ ցամաք ելան եւ գրաւեցին Հուայթ-Ուլի-Հիլը։ Այդ կերպով պաշարման դիմ մը ունեցան Բորթ-Արթուրի հարաւային կողմը, զոր յետոյ պիտի ջանան տարածել մինչեւ հիւսիս, ուրիշ բան է եթէ միջ զորավարը ճաքնաներուն ձեռքէն առնէ այդ տեղը ու դէպի ծով ջնջ դանոնք։ (Թաճ)

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Վերջին լուրերը։— Ռմբակոծութիւնները։— Նոր մանրամասնութիւններ։ —Օգոստս 5ի նաւային ճակատամարտը — Փախստականներու կարծիքը։

Բարիզ, 8 օգոստոս.— Մարեն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Լոնտոնի իր թղթակցէն.— «Մոնուրոյ եւ ամենաբարձրագոյն զորավարք առնուած հեռագիր մը նամբելով, Բորթ-Արթուրի ռմբակոծումը դիսուն մամ տեւեր է, առանց ընդհատուելու։ Պաշարման ենդանիներուն նշանառութիւնը կը կատարուէր համակերգրան գօտիներով, ռումբի առիթ մը տեսնելէն ետքը։ Ռուս զինուորները ընքանելի պաշարիւրութիւն մը ցոյց տուին. պահեցին իրենց դիրքերը հակառակ կրնկեալի յարձակման ճաքնաներէ։ Ցերեկ մը օգնութիւն կը ստանային եւ կատաղութեամբ կը կռուէին։ Այդ յարձակման պատճառ կատարուած նաւային ճակատամարտին ատեն ճաքնական Զիհոսա զրահապատ-լաստ. որպէս անգործնական վիճակի մատնուեցաւ։ Ռուսական Պատճառը դրանուրը չատ ՀԷՆՈՍՈՒԵՑԱՒ եւ չոր տաղան մը ստացուեցաւ։ Տասնչինգ օր առաջ Բորթ-Արթուրի ամրոցի ռուսական նաւատորմիղը պատերազմ վիճակին մէջ էր։ Պատերազմիկներու կորստեան մասը՝ սակայնիկ չէր։ —— գրեն Մարեն.— Թէօ ծովակալին մէկ անդեկագիրը կը ծանուցանէ ընդհանրամ մը որ ուրբաթ իրիկուն կատարուեր է ճաքնական երեք թրիվլաշծներուն եւ ռուսական առանձնոր Թրիվլաշծներու միջեւ, Բորթ-Արթուրի մեծ նաւահանգիստին մէջ։ Սարսիկ թնդանոթաձգութենէ մը ետքը Ռուսերը նաւահանգիստ վերադարձեր են։ Ռուսերը իրենք քանդեցին իրենց Սիվուչ թնդանոթակիրը, որ Լիոյի մէջ խարսխած էր Նիու-Զուանկի մօտերը։ Լուսնլիցնէի ճակատամարտին մէջ գերի բռնուած Ռուսերը 268 հոգի են, որոնց ութը սպայ։ Ճաքնաները թաղեցին 513 ռուս մեռեալներ։»

Զի-Ֆու.—Բորթ-Արթուրի մէջ հրատարակուող Նոսի Քրայ լրագիրը քանի մը մանրամասն թիւններ կը հաղորդէ անցեալ չաքՇու կատարուած ճակատամարտներուն վրայ, սակայն կատարեալ համարատուութիւն մը չըներ։ Ճաքնական թնդանօթները յուլիս 26ին իրենց ուսնը ոկար են ընդհատարար։ կրակ ընել, ուզելով հասկնալ Ռուսերուն հեռաւորութիւնը, որոնք 25 քիլոմէթր դիմ մը կը գրաւէին։ Ռուսերը բոլորովին դիմեալ քանցան խրամատներուն մէջ։ Ը բառատուն մառախուղը փոփոխեցաւ, ժամ 6ին, ճաքնական թնդանօթները ռմբակոծեցին ռուսական ամրոցի դիմը։ Ռմբակոծութիւնը, որ առջի օրուընէ աւելի լաւ կը կատարուէր, մինչեւ գիշեր տեւեց։ Ճաքնները ամէնէն աւելի բուռն կրակ մը կը տեղացնէին Թէյցէ իլանէն եւ Սքրիլով գնդապետին հրամայած մարտակոցներուն վրայ, ուր նաւային խոշոր թնդանօթներ կը գտնուէին։ Ռուսերը կը ճանաչին ու կ'ուսումնասիրեն Ռուսերուն պաշտպանողական դիրքերուն վրայ. բայց ատոնց բանձէն անցնող ռումբերը սուլելով ու խուլ որոտալով, հովիտին մէջ կ'իջնային մարկոցին ետին, մեծ կրատներ պատճառելով ռուսական թնդանօթներու։ Յուլիս 27ի առաւօտեան կանուխ աւելի բուռն ճակատամարտ մը պատահեցաւ կիզիչ արեւի մը տակ։ Ռուսերուն ալ թիւը, Քոնրատչենքօ զորավարին հրամանատարութեամբ տակ, դժխալին ռմբակոծութեան մը ենթակայ եղաւ։ Ռուսերը հանդարտօրեն մնալ կը պատասխանէին։ Ծովային թնդանօթները ռումբերուն տեղատարփին հետեւանքով տարուցեցան դադրեցնել կրակը։ Խորտնկէցներու ռումբերկարկտի պէս կը տեղային նաւային թնդանօթներու մարտկոցին ետին դտնուած հովիտին մէջ։ Քոնրատչենքօ զորավարը տեսաւ թէ ճաքնները ան դէպ կը կռուէին որ ռուսական պահեստները հոն կը գտնուին։ Օր որքան լուսալաւնա, ճաքնները աւելի ծիրդ նշան կ'առնէին։ Ռուս հետեւակները, խրամատներու մէջ պահուած եւ ճակատամարտի մը սպառելով, անկարող վիճակը եղան այդ տիտանական մարտին։ Ռուսերու պաշտպանն ոչինչ չենդուեցան։ Ցանկած, ժամ 3ին, հրաշնի պարթուններ լսուեցան ծանուցանելով մօտալուտ յարձակում մը։ Ճաքնները թնդանօթաձգութիւնը դադրեցուցին։ Ռուսական մարտկոցները աւելի սառակացուցին ռմբակոծութիւնը։ Ռուսական հետեւակները անձրեւի պէս գնդակ կը տեղացնէին։ Ճաքնները ժամու մը չափ լուռ կրակի այդ փոթորկին, գնդակներու անվերջ սուլումին, ռումբերուն կրճատմին եւ պայթումներու աղմուկին մէջեր։ Ցանկած ճաքնները կեցան կոչնանա հար ձիու մը պէս։ Ռուսերը բարձրաձայն «Հուրրա» գոչեցին։ Այդ միջոցին Շեմսէլ զորավարը հետեւեալը ծանոյց.— «Ակ թեւին յարձակումը պէտք ձեւացում մըն է որ ճաքնները համախմբումը կը ծառկէ, ձախ թեւին վրայ յարձակելու եւ Գայլի բլուրը գրաւելու համար։ Քոնրատչենքօ զորավարը ու սպայակոյսը պէտք է որ չատով ժամանեն։» Մէկ վայրկենէն Քոնրատչենքօ զորավարը ու սպայակոյսը ձիով ճամբայ ելան սրընթաց։ Քիչ եաքը զորավարը հասաւ երկու ճամբաներու խաչարկած տեղը։ Մէկը երկայն էր, բայց պատսպարուած, երկրորդը կարճ ու հովիտէ մը անցնող, ուր ռումբ կը տեղարանձրեւի պէս։ Քոնրատչենքօ զորավարը առանց վարանելու, «Ասուած նպաստաւորէ քաջերը» ըսաւ եւ խոյացաւ կարճ ճամբուն մէջ, ուրկէ առանց վիրաւորուելու անցաւ։ Ճակատամարտին առեն Ռուսերը հեռաձայն գործածեցին, պատերազմի դաշտին բոլոր մասերը իրարու հետ հաղորդակցութեան մէջ դնելով։ Յուլիս 27ի կէսօրէն ճաքնական յարձակումը յանկարծակի կեցաւ։ Դիտակներով տեսնուեցաւ թէ ճաքնները աճապարանքով կը ճաչէին լեռով ընդհատուած սկսան ռումբ տեղացնել ռուսական ալ թիւին վրայ, որ սակայն անցուցած էր գէշ վայրկեանը։ Ճաքնները յարձակում մը կատարելով գրաւեցին Գայլի բլուրը։

Թոքիօ.—Թէօ ծովակալը կը տեղեկագրէ թէ օգոստս 5ին երբ Օպոսօ ու Ափիպոնօ թրիվլաշծները հեռաձայնութիւն մը կը կատարէին, ռուսական տասնչորս թրիվլաշծներ դուրս եկեր են կէսօրէն չորս ժամ եաքը։ Ասանց երեք խումբի բաժնուած էին։ Առաջինը, չորս թրիվլաշծներէ բաղկացած, դէպի հարաւային արեւմուտք ուղղուեր է, երկրորդը, եօթը թրիվլաշծներէ բաղկացած, դէպի հարաւ, եւ երրորդը, երեք թրիվլաշծներէ բաղկացած, դէպի Հոիէ-Զինկ։ Ռուսական նաւերուն նպատակն է չրջապատել ճաքնները, որոնք հինգ հազար մէթր հեռուէն ռատիկ ռմբակոծութիւն մը կատարելէ եաքը, դէպի Հոիէ-Զինկ ուղղուեցան եւ յարձակեցան ռուսական երեք թրիվլաշծներու վրայ։ Ան պարզ [illegible] հանգիստ վերադարձան։ Այդ միջոցին ճաքնական երկու թրիվլաշծները, Իճացուչի թրիվլաշծին ալ կցուելով թեմբ դէպի հարաւ ուղղուեցան եւ յարձակեցան ռուսական միւս տասնմէկ թրիվլաշծներու որոնք նոյնպէս նաւանանգիստ դարձան։ Ճաքնները կորուստ չունեցան։ Ռուսերուն կորուստը յայտնի չէ։ Թէօ ծովակալը կը յայտարարէ թէ ամբողջ նաւատորմը կը պատնէշանայ այդ երեք թրիվլաշծներուն քաջալերելու համար։ Ռուսական տասնչորս նաւերուն դիմադրելու եւ արագելու եղան անոնց ծրագրին գործադրութեան։

Զի-Ֆու.—Բորթ-Արթուրի մէջ կէս-պաշտօնական կարեւոր դիրք ունեցող Ռուս մը եւ ուրիշ տասնչորսի՝ փախստականներ, որոնք վեց օր առաջ Բորթ-Արթուրէն ցամաք ելած էին նաւակով մը, այսօր Զի-Ֆու ժամանեցին, տասնեակի մը դիտորդներ մը կատարելէ եւ ութօրեայ ծարաւ մնալէ եաքը։ Այդ Ռուսը կ'ըսէ թէ ճաքնաներուն յարձակման առաջուն թեմբը համեմատութեամբ, Բորթ-Արթուրը մէկ կամ երկու ամիսէն պիտի գրաւուի։ Ճաքնները մէջտ օգնութիւն կը ստանան։ Ռուսական իւրաքանչիւր կորուստ անդարմանելի է պաշտպանութեան գործին համար. անկարելի է զինուոր ու ռազմամթերք տանիլ Բորթ-Արթուր. տեղւոյն զինարանը կրնայ ռուսը չունել, բայց ոչ թէ վառօդ եւ այլն։ Վերջնական ճակատամարտին համար դիմուոր ունենալու նպատակով էր որ Ռուսերը տիպուեցան թողուլ իրենց յառաջացեալ զորուոր դիրքերը, թէեւ ճաքններուն հետ բաղդաւորելով չատ քիչ կորուստ ունեցան։ Ցեռսէլ զորավարը խնայողութեամբ կը գործածէ ռազմամթերքները։ Նաեւ ամէն օր հաղորդակցութեան մէջ է Բուրբաթքին զորավարին հետ։ Վերջին ճակատամարտներուն մէջ թնդանօթները մեծ դեր կատարեցին։

ՄԱՆՁՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բուրբաթքին զորավարին հեռագիրը — Դեռ ի Լիաօ-Յանկ.— Ճաքոնցերուն ծրագրերը.— Նիու-Զուանկի մէջ։

Բեռլին, 8 օգոստս.— Բուրբաթքին զորավարը հետեւեալը կը հեռագրէ Զարին.— Հետաքրքրութիւն մը կատարուեցաւ օգոստս 5ին թշնամին հարաւային ճակատին վրայ։ Մեր թընդանօթները յաջողութեամբ այրեցին եւ ոմբակոծեցին Հէնճաւանցա գիւղը որ Նիու-Զուանկի հիւսիսային արեւելեան կողմէն տասնրեամ քիլոմէթր հեռուն է։ Այդ գիւղէն թշնամի զորամասմ մը, երկու կամ երեք հեծելազունդերէ բաղկացած, հապճեպով փախաւ, թողլով գրասանները, փոխադրանքներ եւ ռազմամթերքի մաս մը եւ պատրաստ կերակուր պատրաստած ամաններ։ Մեր թնդանօթները ռմբակոծեցին փախստականները։ Մինչեւոյն ատեն Խաղաղները եւս մղեցին ճաքնական հեծելազօրքը։ Տէնցիրգօրի մօտ գտնուած գիւղ մը։ Զոյն կողմը ռուսական հեծելազօրքեր թալանէին եւ մղեցին ճաքնական յառաջապահներ Հէնճաւանցայէն հիւգ քիլոմէթր հեռու։ Արեւելեան ճակատին վրայ փոփոխութիւն չկայ։»

Լիաօ-Եանկ.— Ճաքոնները մաղթէր են իրենց յաջողութենէն օգտուիլ եւ արեւելքէն ու հարաւէն յառաջանալ Անչնկանի վրայ յարձակելով։ Զարոյց կայ թէ ճաքոնները կը յառաջանան արեւմտեան կողմէն։ Թէեւ Ռուսերը պարտուած են ամբողջ գիծի վրայ, թէեւ ճաքոնները ռուսական կողմն վրայ չատ հեռուները գացած են, սակայն Ռուսիայ զինուորական Խորհուրդը որոշեց բոլոր դիրքերը առաջուան պէս պահպանել։ Օտարազգի զինուորական կցորդները եւ լուսագրական Թղթակիցները կը պտտին ճակատամարտի գիծին վրայ։

— Ռուսական հեծելազօրքերը մինչեւ օգոստս 4ի իրիկունը հոման մէջ էին թշնամիին հետ։ Այնչանցնի հաւանային կողմը։ Ճաքոնները կը յառաջանան դէպի Մուքդէն եւ հանանական կ'երեւայ որ միեւնոյն ժամանակ յարձակին թէ՛ Մուքդէնի եւ թէ Լիաօ-Եանկի վրայ։

Նիու-Զուանկ.— Ճաքոնական բազմաթիւ թրիվլաշծներ ու թնդանօթակիրներ գետակէն վեր ելան, սակայն ջուրը խորունկ չլլլալով մինչեւ հարիւր մղոն տեղ պիտի կրնան երթալ, Ռուսերուն դէպի արեւմուտք նահանջը արգիլելու համար։ Նիու-Զուանկէն ամէն օր պարարի կարեւոր փոխադրախումբեր ճամբայ կը հանային։ Գրքնոնութիւնը չատ խիստ է. օտարներուն եւ Զինուորներուն արգիլուած է դուրս ելլել իրենց յատկացուած թաղերէն։ Ամերիկեան հիւպատոսը նորէն պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը տուաւ Ֆուքուչիմա զորավարին։ Ներկայ էին հիւպատոսական մարմինը եւ չինական ու ճաքոնական վարչութեան անդամները։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բուրբաթքինի կացութիւնը.— Բեռեսպուրգի մէջ տպաւորութիւնը.— Կարծիքներ բաժնուած։

Բարիզ 8 օգոստս.— Բեռերսպուրգէն օգոստս 7 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Նիւ-Եորք Հերալտ.— «Լիաօ-Եանկէն քանի մը հեռագիրներ հասան Բեռերսպուրգ։ Ամէնքն ալ կարծիք կը յայտնեն թէ վճռական գործողութիւն մը մօտալուտ է եւ թէ մակ դատ Բուրբաթքին զորավարին կցութիւնը ոյնքան բազմաթիւ բանակով եւ Լիաօ-Եանկէն քիչ մը հեռուն, ծայր ատենն [illegible] որ տակաւին պարտուր է անցիլ թայ ձիքէ դեռակէն, որ չատ արագընթաց հասանք մը ունի։ Թէեւ ամէն ոք տրամադիր կ'երեւայ Բուրբաթքին զորավարը իր պաշտօնին հետ բաղդատելով խիստ վար նկատել, սակայն զինուորական ճարտարագէտներու վարժարանին ուսուցիչ Վէնէֆիթին զորավարը ատոր հակառակը պնդած է տեսակցութեան մը մէջ, ըսելով.— «Բորթ-Արթուրը լրտանկամբ գրաւելու գաղափարը արտաքոց է եւ փորձեն ալ՝ իմարութիւն։ Գալով հիւսիսային բանակին, պատերազմի իրողութեան տեղեակ ամէն զինուորական Բուրբաթքին զորավարին ծրագրին վրայ սքանչանալէ զատ ուրիշ բան չի կրնար ընել։ Բուրբաթքին զորավարը անչուշտ պ'ուզի յաջողի գործադրել ռազմական իր ծրագիրը որ ամենքն ուսումնասիրութեամբ պատրաստած է։» Զինուորական չրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ կրնայ ըլլալ որ Բուրբաթքին յաղթուի եւ նոյն իսկ անոր նահանջի գիծը կարուի, բայց ատոր արդիւնքը մէյն պիտի ըլլայ պատերազմը երկարել։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 11 օգոստս.— Ռիվէր կը ծանուցանէ թէ ռուսական թուփլոհլամ մը լաւ բերեր է որ Բորթ-Արթուրի նաւաբժիշկն վեց զրահաւորներ, չորս յածուցարկներ եւ թրիվլաշծներու կեսը նաւամարտին դուրս ելեր են եւ դեր եւ թէ ճաքնական մարտանաւերը կը հետապնդեն ռուսական այդ մարտանաւերը։

— Թոքիոյէն առնուած հեռագիր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ նաւային մեծ ճակատամարտ մը կատարուեր է երեկ նաւաբժիշներուն միջեւ, սակայն արդիւնքը յայտնի չէ։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճաքոնական նաւաբժիշը հաղթեր է Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբժիշին, սակայն կատարած պաշարումներուն հետեւանքով նաւաբժիշը բացերը գացեր է։ Նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբժիշը չորեքշաբթի առաւ նաւահանգիստն դուրս ելեր է։ Պատերազմը մինչեւ գիշեր չարունակուեր է, սակայն մանրամասնութիւն չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վեց մարտանաւեր որոնք ռուսական ըլլալ կը կարծուին Վերկ Իրկուն Զէ-Ֆուի չրջակայքը տեսնուեցան։

— Բուրբաթքին զորավարը մնծապէս կ'ամրացնէ իր դիրքը։ Ամէն օր բազմաթիւ նոր զինուորներ կը հասնին։ Ճաքոնները կ'տլեսանին թող չտալ որ Հայ-Զէնկի առջեւ գտնուող ռուս զինուորները օգնութիւն ստանան։ Նաեւ կը ջանան արգելք ըլլան դէպի Մուքդէն գացող Բալտէնի զորաբանակին յառաջացումը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Լիաօ-Եանկի մօտ օգոստս 2ին ու 4ին կատարուած ճակատամարտներուն մէջ ճաքոնները քանի մը դիրքեր գրաւեր են։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Լիաօ-Եանկէն կը ծանուցուի թէ ճաքոնները ամրնդհատ հետապնդութիւն կատարելով, կ'ուզեն հասկալ ռուսական զորաբանակին ոկար կէսը։ Ռուսերը իրենց զինուորները կը քանցեն ամէն կարգի փոքր ընդհարումներու մէջ, մեծ ճակատամարտի մը հետեւանքներէն խուսափելու համար։

ՀՈՆԿ.— Իտալական Լիպէրա գրագրութիւնը կ'իմանայ թէ անպրսպիտիական երկաթուղիին ամենէն ոկար մասը կը կազմէ Պայքալ լիճին չորրորդ գիծը որ տակաւին աւարտած չէ, որպէս Պայքալ լիճին անդին կողմը գտնուող զինուորական կարեւոր այժը չի կրնար չուռավ դիմուիլ պատերազմի դաշտը։

— Կը յայտարարուի թէ Բուրբաթքին զորավարը զգուստին ու սեպտեմբերին բազմաթիւ նոր զինուորներ պիտի ստանայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մարքինէնէն կը հեռագրեն թէ ռուսական զինուորները կը համախմբուին Անրինկէն Լանդ-Զէ-Շան տարածուող գիծի մը վրայ։ Բուլլիէնէն մէկ քանի մղոն հեռաւորութեան մը մէջ գտնուելով չատ մը խրամատներ բացած են։

— Մուքդէնէն ռուսական բազմաթիւ զորաբանակ մը ճամբայ ելած է՝ ճաքոնական զորաբանակին մէկ կողմն վրայ յարձակելու նպատակով։

ԲԱՐԻԶ.— Բեռերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Բուրբաթքին զորավարը հիւանդ ըլլալով, հրամաններ է եւ Ռուսիայ պիտի վերադառնայ։ Անոր պիտի յաջողի կամ Տրակամբրով զորավարը եւ կամ Լիաներվիլ զորավարը։

— Լիաօ-Եանկէն առնուած հեռագրի մը հետեւով, ռուսական բանակին մեծ մասը դէպ ի Զիու-Զու կը նահանջէ։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճաքոնները որոշած են չուտով եւ անպատճառ գրաւել Բորթ-Արթուրը։

— Զնոնատատեցին երկկ տարածուած այն լուրերը թէ Բուրբաթքին զորավարը տագնապալից կացութիւն մը ունեցած ըլլայ Լիաօ-Եանկի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Բացարձակապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ Բեռերսպուրգի մէջ քաղաքական ամենէն ոկար մասը կը կազմէ Պայքալ լիճին չորրորդ գիծը որ տակաւին աւարտած չէ, որպէս Պայքալ լիճին անդին կողմը գտնուող զինուորական կարեւոր այժը չի կրնար չուռավ դիմուիլ պատերազմի դաշտը։

— Կը յայտարարուի թէ Բուրբաթքին զորավարը զգուստին ու սեպտեմբերին բազմաթիւ նոր զինուորներ պիտի ստանայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մարքինէնէն կը հեռագրեն թէ ռուսական զինուորները կը համախմբուին Անրինկէն Լանդ-Զէ-Շան տարածուող գիծի մը վրայ։ Բուլլիէնէն մէկ քանի մղոն հեռաւորութեան մը մէջ գտնուելով չատ մը խրամատներ բացած են։

— Մուքդէնէն ռուսական բազմաթիւ զորաբանակ մը ճամբայ ելած է՝ ճաքոնական զորաբանակին մէկ կողմն վրայ յարձակելու նպատակով։

ԲԱՐԻԶ.— Բեռերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Բուրբաթքին զորավարը հիւանդ ըլլալով, հրամաններ է եւ Ռուսիայ պիտի վերադառնայ։ Անոր պիտի յաջողի կամ Տրակամբրով զորավարը եւ կամ Լիաներվիլ զորավարը։

— Լիաօ-Եանկէն առնուած հեռագրի մը հետեւով, ռուսական բանակին մեծ մասը դէպ ի Զիու-Զու կը նահանջէ։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճաքոնները որոշած են չուտով եւ անպատճառ գրաւել Բորթ-Արթուրը։

— Զնոնատատեցին երկկ տարածուած այն լուրերը թէ Բուրբաթքին զորավարը տագնապալից կացութիւն մը ունեցած ըլլայ Լիաօ-Եանկի մէջ։

Ռ. ՎԱԼՏԷՐ ՌՈՒՍՕ

Հիւանդութիւնը.— Մահը.— Բոռոնեսորներու կարծիքը։— Կենսագրական նշումներ։

Ֆրանսայի նախորդ նախարարապետ Ռ. Վալտէք-Ռուսոյի մահը տրդէն ժամանակէ մը ի վեր անիւսափելի կը նկատուէր։ Ինչպէս յայտնի է, վիճակը յանկարծ ծանրացաւ եւ բրոֆէսէօր Բուարիէ փորով հրաշկ կանչուեցաւ (Բարիզի մօտ) ուր կը գտնուէր հիւանդը։ Բժիշկները չատ մտատնոգ էին նոր տագնապի ելքին վրայ։ Ապրեալ մայիսին, Ռ. Վալտէք-Ռուսօ վիրաբուժական գործողութիւն մը կրեց, որ ոչ մանգնկալ փափուչը միացուցաւ ազիքին հետ եւ փափուչը բացուեցաւ ազիքին մէջ։ Ատոր վրայ՝ վիրաբուժական գործողութիւնը յաջողած ըլլալով, այնպէս նկատուեցաւ թէ ալ եւս վտանգը անցած է, սակայն այդքան լուսաւոր եղաւ մը պատճառ չկար։ Բրոֆէսէօր Քարնիլ անդամ ակադեմիին եւ ուսուցիչ Բարիզի բժշկական համալսարանին, յայտարարած էր խմբագրի մը թէ ցաւալի վախճանը մօտ է։ Վիրաբուժական դարձեալ ծաղրեցին առաջ մաղձային թունաւորումը կրնար երկու կամ երեք ամիսէն մահ պատճառել, բայց գործողութենէն ետքն ալ հոգիս տարի մը կրնայ ապրիլ։ Վերջին գործողութենէն առաջ չորս ամիս անցած է։ Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Ռ. Վալտէք-Ռուսօ մնացած է գործողութեան մը հետեւանքով որ կատարելապէս յաջողած էր։

—Աւսիկ քանի մը կենսագրական նշումներ այն անձնաւորութեան վրայ, որ Ֆրանսայի քաղաքականութենէն մասնակցեցաւ անմոռանալի պարագաներու մէջ.— Վալտէք-Ռուսօ (Բրէռ-Մառի-Ռոնի) Նանթի մէջ ծնաւ 1846 դեկտեմբեր 2ին։ Փաստաբանութիւն ուսանելով իր ծննդավայրը մնաց։ 1879ին Ռենէնի երեսփոխան ընտրուելով յաջեցաւ հանրապետական կուսակցութեան։ Նշանաւոր հանդիսաւոր դատական պաշտօնէ թեան վերակազմութեան վերաբերեալ վիճաբանութեանց մէջ։ 1881ին վերընտրութեան ատեն նորէն երեսփոխան ընտրուեցաւ եւ 1881-82ին ներքին գործոց նախարար եղաւ, Ֆայէթթի դասիքին մէջ։ Այդ միջոցին գաւառային կառավարիչներուն զրկեց այն նշանաւոր շրջաբերականը, որով կը զգուշացնէր զանոնք երեսփոխաններու յանձնարարութեանց դէմ։ 1883ին մայիս թերի դասիքին մէջ նորէն ներքին գործոց նախարար եղաւ, զանազան օրէնքներ քննարկել տուաւ եւ կարեւոր դեր մը ունեցաւ թաղապետական վերակազմութեան, ծերակուտական ընտրութեանց գործին մէջ եւլլն, 1885ին դասիքին հետ հրաժարեցաւ։ Նոյն տարին վերջին երեսփոխան ընտրուեցաւ։ այս տուաւ դպրոցական ու գաղթական քաղաքականութեան։ Նաեւ 1889ին հանմատիքը եղաւ Պուլանժէ զորավարին դէմ ձեռք առնուած մի ջոցներուն։ 1886ին Բարիզի փաստաբանական կամարը մանելով, առաջնակարգ դիրք մը գրաւեց։ Նշանաւոր դատեր վարեց, մանաւանդ Էյֆելը պաշտպանեց Բանամայի գործին գաղափարեանց տան (1893)։ 1889ին երեսփոխանութեան համար նորէն ընտրելի չներկայացաւ, բայց 1894ին Լաւարէն ծերակուտական ընտրուեցաւ։ 1897ին երբ Տըբէյֆիւսի գործը պատճառաւ առաջ բերած էր Ֆրանսայի մէջ, նախարարական եղաւ։ Խարդարանին ճախակողմէն, ընկերվարականներէն կազմեց հանրապետական ստուար մեծամասնութիւնը։ Ընդդէմ ազգայնականներուն։ Առաջ տարաւ Տրեֆիւսի դատին վերքննութիւնը։ 1899ին Տրեֆիւս նորէն դատապարտուեցաւ։ Ինքն զինուորական տանանին կոմսէ, բաց նիշման արժանացաւ։ Վալտէք-Ռուսօ ազգայնական կուսակցութեան պետերը դատաստանի ենթարկեց Մերգեյային առջեւ որ Գերագոյն ատեանի վերատեսչաց։ (1900)։ Ատանք վտարմա դատապարտուեցան։ Վալտէք-Ռուսօ յարձակեցաւ կղերական կուսակցութեան վրայ, ազգայնականներուն համարիա գտնուած ըլլալուն համար։ 1901ին յուլիս 1ին քաղաքական տուաւ կրօնական միաբանութեանց օրէնքը։ Տնտեսական ու ընկերական զանազան բարենորոգումներ ըրաւ առեւտրական չրջանակներու։ գործաւոր կիներու ու աղոց մասին եւլլն։ Արտաքին քաղաքականութեան մէջ ալ նշանաւոր է Զինու արշաւանքը։ Ռուսիայ կայսր ու կայսրուհին այցելութիւնը (1901)։ Վալտէք Ռուսոյի դասիքը 1902ի ընտրութիւններէն եաքը։ որոնց արդիւնքը նպաստաւոր էր իր քաղաքականութեան, հրաժարեցաւ։ 1903ին Վալտէք-Ռուսօ քննադատեց Բանպի դասիքին ծանուցած ծրագիրը՝ կրօնական միաբանութեանց ստուար մասին։ Ռուսիոյ հանրապետութեան գոյութեան ենթադրեալ սպառնալիքներ։ Ինչպէս

անհատներուն միջև խիստ մասնավորական յարաբերութիւններ կը տիրեն եւ թէ վերջդիրեալ տեղերու կառավարական պաշտօնեաները կարող ու արդարասէր անձեր են։

— Նշանաւոր ուսուցակ Տուլնի Բարատն ու երեք ընկերները, կայս. զինուորներուն կողմէ հալածուելով, Լէյքսվիքի զինուորական ջոկատին հրամանատարին դիմեր ու անձնատուր եղեր են։ Այդ ուսուցակները յանձնուեր են Կէվկէլիի տեղական կառավարութեան։

— Քանքեսօթը Պուլկարներ եւս իրենց տեղերը վերադարձած են Բաւմլիի նահանգաց մէջ։

— Սոֆիայէն պուլկարական հեռագրական գործակալութիւնը օգոստոս 8 (Ն. Տ.) թուականով կը հեռագրէ թէ Պուլկարիա դիմող Պուլկարներու գրեթէ ամէնքն ալ իրենց անդերը Բաւմլիի նահանգները վերադարձած են։ Էմիրլիի նահանգէն Պուլկարիա դիմած 5400 Պուլկարներ ալ, որոնք արտերու մէջ կ'աշխատին, հաւնքին ուսարելուն կը սպասեն իրենց տեղերը դառնալու համար։

— Բաւմլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչը հեռագրած է Բ. Դրան թէ նոյն նահանգաց մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

— Եէնիճէի դատարանը անպարտ արձակեր է Բանօճազարէն մանուն Ցոյն մը, որուն ատենը ու կարասիները անցեալ տարի Կիւմիւլճէի միջադէպերուն առնի քանդուած էին եւ ինքը ալ իբրեւ ուսուցակներու համախոհ ձերբակալուած էր։

— Բաւմլիի նահանգաց համար հեծեալ սահման-զինուորներու երեք չրջան գումարտակներ պիտի կազմուին։

ՌՈՒՍԻՈՑ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.— Ընդհանուր սպասկայտէն Բէրթէվ պէյ որ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի պատերազմին մէջ իբրեւ օսմ. զինուորական կցորդ ներկայ պիտի գտնուի, երէկ կ. Պոլսէն ճամբայ ելաւ դէպի Թոքիո։

ԽՈՒԼ-ՀԱՄԲԵՐՈՒ ԵՒ ԿՈՅԵՐՈՒ վարժարանին հաստատման համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով, նոյն հաստատութիւնը հիմնելու ժամանակին, կառուցմանը, յանձնաձեւին եւ ուսումնական ուսանդման մասին որոշումներ տալով տեղեկագրեց Մեծ-Եպարքոսին։

ՀՈՒԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանը, երէկ, Բ. Դրանը գնաց եւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց Նախարարին եւ խորհրդականին ներկայացուց դեսպանատան նոր բնակիչ առաջին քարտուղարը։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ այս տարի նոյն նահանգին խաղողի բերքն է 1,600,000 օքա, անցեալ տարէն հարիւրին 8¼ աւելի։

ԹՆԴՈՒՆՕԹԱՐԱՆԻ ռազմական ճիւղին նախագահ Մէհմէտ Ճէմալ փաշա, որ հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ գրասէր Լէքֆուլան էֆ. որ արձակուրդով Բարիզ գացած էր, երէկ կ. Պոլիս դարձաւ։

ԻՍՊԱՐԻՃ.— Էվգաֆի նախարարութեան մէկ տեղեկագրին վրայ, Պալատական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ կալանաւորներ մահիլ մնացած ըլլալը իմաց ուսուցողները իրենց «իսպարիչին ատանալու համար պէտք է մինչեւ երկու օր առնեն նախապէս տրուած «բուսուլան», իսկ ասոնց որ բաւական առնեն ի վեր չեն առած, օգոստոս մէկէն սկսեալ երեք ամիս պայմանժամ տրուած է։ Այդ պայմանժամէն ետքը եթէ Մահիլոյթի վարչութեան դիմաց չըլլայ, «իսպարչ»-ները Էվգաֆի գանձուն իրենց հասոյթ նկատուելով վար պիտի դրուին։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ հրդեհի վայրին պեղումները երէկ ալ շարունակուեցան։ Գանը-ուեցան 140 մեհեանք, տրոմբ գօտի մը, 234 դրուագի երկուքնոց, իննսուն հատանոց, եօթը Մահմատի ոսկի, վեց տրոմբ դգալ, երեք տրոմբ ժամացոյց եւայլն։

— Զեռնհատ պաշտօնատանին հրամանով քննութիւն կը կատարուի երգեցիկ սրճարաններուն եւ Ղալաթիոյ քարափին փայտայէն շէնքերուն նկատմամբ։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ ժամ 6½ին Դարգիւղ. Ուղղուն Զալբը, Պէօրեքճի Բեամիլի սրճարանէն հրդեհ ծագելով, թէ՛ այդ շէնքը եւ թէ կիցը գտնուած ախոռ մը ու դերձակի խանութ մը այրեցան։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Առջի գիշերը Պէօլիւքքէրէի մէջ Բ. Դրան արտաքին Քաղաքականութեան քարտուղար Նուրի պէյի ծովեզերեայ ապարանքը գողեր մտնելով, գողցան պալուսակ մը որ կը պարունակէր 260 օսմ. ռակի, մեծարժէք գահաքարեղէններ եւ Նուրի պէյի անձնական կնիքը։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ։

ՄԱՐԻՊԻՏԻՆԻ մէջ.— առջի օրը Սմբատ ու Եղիա, 15 ու 14 տարեկան, ուչակերտ Պէրպէրեան վարժարանին, ծովը մտան ու բացուեցան եւ քիչ մնաց որ խեղդուէին, սակայն անմիջական օգնութիւններով ազատուեցան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

Շիրքէթի Խայրիէ չոգեանաւերուն երթեւեկութեանց ժամանակացոյցը որ վաղը իրիկուն, յուլիս 31, կ'աւարտի, այդ թուականէն վերջն ալ պիտի շարունակուի, սա փոփոխութիւններով.

1, 2, 3 ու 4 թիւ երթեւեկութիւնները ընելու են։ Առաւօտեան ժամ 9.30ին Սկիւտարէն կամարջի ու Պէշիկթաշի, ժամ 10.5ին կամարջէն Պէշիկթաշի ու Գալաթիոյ եւ ժամ 10.20ին Պէշիկթաշի Գալաթիոյ ու Սկիւտարի երթեւեկութիւնները ընելու են։ 1–5

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. կեդր. Վարժարանի երկուքան հանդէսը նկարագրեցինք երկուքան թիւով ու ներկայացուցինք նաեւ մեր ընթերցողներուն։ Խնամակալութեան տեղեկագրին ամփոփոյթը։ Այդ տեղեկագիրը, որ ընդարձակ գրուածք մըն է, կը սկսի արդի Խնամակալութեան կազմութենէն (1896 դեկտեմբերի) որ ստանձնեց Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մասնակցութիւնը եւ կեդր. վարժարանի խնամքը, ու այդ թուականէն մինչեւ այսօր՝ իւրաքանչիւր դպրոցական տարեշրջանի վրայ տեղեկութիւններ կուտայ։

1903–904 տարեշրջանին՝ Խնամակալութիւնը յաջողեցաւ վերջապէս բանալ Ե. դասարանը, որուն 7 աշակերտները այսօր կը ներկայանան իբր չրջանաւարտ։ Այս տարեշրջանին մէջ, աշակերտաց թիւը որ 97էն սկսեալ կանոնաւոր յառաջանալութեամբ հեռաղնեալ ուելցած էր, հասաւ վերջին 7 տարուան բարձրագոյն թիւին, այն է 101ի։

Վիճակագրական այս ամփոփ տեղեկութիւնները լրացնելու համար, ըսենք նաեւ թէ 1897էն մինչեւ այսօր, 7 տարուան մէջ, կեդրոնական աշակերտած են 215 պատանիներ, որոնցմէ 120ը ընդհանրապէս վերի կարգերէն հրաժարած են, իրենց հետ տանելով ուսման բաւական պաշար մը։ Անոնց ամենամեծ մասը այսօր առեւտրական ասպարէզին մէջ կ'աշխատին եւ ոմանք ալ մասնագիտական ուսմանց կը պատրաստին պետական վարժարաններու մէջ։

Խնամակալութեան գլխաւոր հոգածութիւնը եղած է գործադրել այն ծրագիրը որ Ազգ. կեդր. Վարչութենէն վերացուած եւ քանի մը անչնչաբախութիւններով գործադրեցան դրուած էր 1886էն մինչեւ 96։

Այնուհետեւ ընթացարտներուն, տեղեկագիրը սոսկ կը ներկայացնէ զանոնք.

«Այս տարի, Սրբազան Հայր, բանը կ'ունենանք ազգին ներկայացնելու 7 չրջանաւարտներ որոնք իրենց քննութիւնները յաջողութեամբ անցընելով Դպրութեանց եւ Դիտութեանց պատուերի աստիճանին արժանացան։ Այսպէս Գիտութեանց պատուերի աստիճան ստացան Պ. Պ. Գրիգոր Խանեան (Պոլսեցի) Հրանտ Գրիգորեան (Պոլսեցի), Երուանդ Նազարեան (Բաղչեցի)։ իսկ դպրութեան պատուերի վկայական արժանացան Պ. Պ. Լեւոն Ղարիպեան (Պոլսեցի), Մինասն Զէրաէեան (Կարնեցի) Միքայէլ Խաչիկեան (Պոլսեցի) եւ Արիկ Հանչէրեան (Պոլսեցի)։ Այս եօթը աշակերտներէն վեցը կեդրոնական նախակրթարանի, իսկ մին մայր վարժարանի մէջ ստացած են իրենց նախակրթութիւնը։

«Սրբազան Հայր, խնամակալութիւնս կեդրոնական վարժարանի այս չրջանաւարտները ներկայացնելով ձեր բարձր Սրբազնութեան՝ վստահ է թէ չնորհիւ վարժարանին մէջ իրենց ստացած մասնաւորական եւ բարոյական զարգացման, անոնք պատրաստուած են Օսմանեան Պետութեան հանրարիմ ու պարտաճանաչ հպատակներ ըլլալու։ Իրենցմէ երկուքը հոյ տուեւարական Տուներու մէջ պաշտօն պիտի ընդունին խնամակալութեան հոգածութեամբ։ Երկուքը կը պարտաւորին Իւաւարական Վարժարանը մտնելու եւ միւսներն ալ զանազան մասնագիտութեանց հետեւելու։»

Խնամակալութիւնը լիւելով Կեդր. Վարժարանի պիտանէին տնձկութիւնը, որուն բացը կը գոցուի եկեղեցապատկան հայորդիներով, կոչում կ'ընէ բարեսէր ազգայիններու բոցաւոր նպաստներուն Կեդր. Վարժարանի յարատեւութիւնը ապահովելու համար, եւ չնորհակալութիւն կը յայտնէ Ս. Պարիրաք Հօր, Կեդր. Վարչութեան եւ Ուսումն. Խորհուրդին իրենց հոգածութեանը համար։

Տեղեկագիրը կ'աւարտի ներքոյին մաղթանքներով Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար, որուն բարձր հովանիին ներքեւ 18 տարիէ ի վեր կը յարատեւէ Կեդր. Վարժարանը, հեղգնեաէ զարգանալով ու բարգաւաճելով։

—Երէկ, Կեդր. Վարժարանի հանդէսէն ետքը, Ս. Պարիրաք Հայրը, խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ազգ. Վարչութեան եւ Ղալաթիոյ Խնամակալութեան անդամներուն հետ, զբաղելու համար Զանդեան կամկին համար, աշակերտի մը ընտրութեան խնդրով։ Շատ մը դիմումներ եղած էին, սակայն ընտրելիներէն վեցը միայն պահանջած յատկութիւններն ու թուղթերը ունենալով, իւրաքանչիւրը զատ զատ քննուեցան։ Եւ այդ գրաւոր քննութիւն կատարուեցաւ Ֆրանսերէնի համար։ Այսօր ալ կը շարունակուին քննութիւնները, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

— Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, այսօր Հիւանդանոց կ'երթայ զբաղելու համար հաստատութեան վերաբերեալ ինչ ինչ անմիջական խնդիրներու անօրինութեամբ։ Իսկ Ո բանցի խնամակալները եւ խնամակալուհիները յառաջիկայ սեպտեմբեր օր նիստ պիտի գումարեն։

— Իզմիրի Գալատ. Ժողովը Պարիրքարան զրկած է Տ. Եղիշէ Եպիսկ.ի առաջնորդական ընտրութեան տեղեկագիրը, տարբերուած Պատ. Փոխանորդէն եւ Գալատ. Ժողովոյ ներկայ անդամներէն։

*** Քրիստիանի դպրոցին ապահովութեան խնդիրը, որ բաւական ատեն զբաղեցուց Իզմիրի առաջնորդական եւ կրթական չրջանակները, կարգադրուեր է դատարանի առջեւ։ Ապառիկ զարնող Բարաէլիօի Տեսուչ Տէր-Բարթողիմէոսեան էֆ. ի բացակայութեան 15 օր բանտարկութեան եւ 5 ոսկի տուգանքի դատապարտուեր է։

— Կ'օն. Ժողովի որոշմամբ՝ Պարք բէյի Մասկոֆեան քհ.ն՝ իր մասին եղած գանգատանաց պատասխան դարձեցուցած էր պալատէն։ Արդ. Պուքրէյի Թաղ. Խորհուրդը կ'ուզէ իմանալ թէ քահանան ինչ յանցանքով կրօն. Ժողովոյ կոչուած այդ պատժոյն ենթարկուած է։

—Ուսթրբէն կը գրեն մեզ յուլիս 15 թուով.—«Ուսթրբի Հայոց Ընթերցարան-Դրադարանի հիմնարկութեան ժբ. տարեդարձը ասնեցինք յուլիս 10 կիրակի օր՝ Ս. Փրկիչ ժողովարանին մէջ։ Թաղթի մը վրայ ներսակ եւ խնջոր տաւերով հեռաւեալ վերտառութիւնը կը նշմարեր հանդիսարանը մտնելուդ պէս. «ԺԲ. դարարդարձ ընթերցարան Դրադարանին, 1892–1904»զոր խնամքով պատրաստած էին ազն. Տրկին Մարիանէ եւ Օրիորդ Ասուշ Գասպարեան։ երկու սանսիները Իզմիրեան հոգատար Ս. բարխանմիս Բեմին երկու կողմերը գրադարակներուն մէջ կոյին լէպի լեցուն բարոյական, գիտական եւ բանաստեղծական գրքեր։ Հանդէսին նախագահն է Բրօվիճանի Հայոց հովիւը՝ Արսէն Վարդ. Վեհունի։ Հանդէսին ատենապետ՝ հարազատ գրականութեան դերը չնչելով, ընթերցանութեան օգտակարութեան վրայ ծանրացաւ ու վերջացուց ապէն։ Կարդ մը ուսումնասէրներ հիմնեցին գրադարանը 1892 մայիսի վերջին օրերուն մէջ, Հայոց միակ եկեղեցին այս երկրին մէջ՝ Ուսթրբը կոչուցուած ըլլալուն։ Ս. Փրկիչ եկեղեցիին ներքնայարկը ուր այսօր գրական հանդէս մը կը ասնենք, մեր սեփականութիւնը ըլլալով, ուելի դիւրութիւն ունէր գրադարան մը հիմնելու։ Մենք գրադարանիս առաջին տարուան տասարները պրպտելով դժբաղդաբար չկրցինք գտնել հիմնադիր բարերարներու անունները։» Մանօթ երգչուհի Օր. Աղնիբարեկեանի քաղցրահնչիւն մենակեղեն ետքը, բեմ հրաւիրուեցաւ Եփրեմ Գալէնի բրօֆէսէօրներէն՝ հիմա Ուսթրբի բաղաքական Հայոց երէցը, որ իր պերճախօսութեամբ հարազատ գրականութեան պէտքը չեշտեց և ընթերցանութեան համար գրքերու ընտրութիւնը։ Կարգը գրադարանիս Ժբ. տարուոյ տեղեկագրին էր. զոր ներկայացուց վարչութեան անդամուհին մէկը։ Ընթերցողները գրադարանէն գրքեր փոխ կ'առնեն 2 չաբաթէն վերադարձնելու պայմանաւ։ Կարդացուած գրքերը ընդհանրապէս վիպականներն են. Թէեւ պէտք է խոստովանիլ որ, գրադարանին գրքերը մասի վրայ կը համրուին, ինչպէս եւ գրական գրքերը։

«—Դրադարանիս ամբողջ գրքերց թիւն է մօտաւորապէս 1400 կոր. Եւ Եր. գեղեցիկ յաջողաբար Նէմէնեան քոյրեր։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱԶԳ. — Ազգ. կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին նոր տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1ին։ Ա. կարգը մտնել փափաքող աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ Ղալաթիոյ խորհրդարանը ամէն օր մինչեւ ժամը 3 ու կէս (Ը. Թ.). արձանագրուելու եւ ստանալու համար մաց քննութեանց ծրագիրը։ Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վկայուած չրջանաւարտները առանց քննութեան կ'ընդունուին։

Մաց քննութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ օգոստոս 27 ուրբաթ եւ 28 չաբաթ օրերը, ժամը 2ին (Ը.Թ.)։

Իսկ Կեդր. Նախակրթարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս 23 բշ. օր. հեռաւորաբար կը հրաւիրուին թէ հին եւ թէ նոր գալիք աշակերտները մինչեւ նոյն օր, ամէն առաւօտ, ներկայանալ Ղալաթիոյ խորհրդարանը, արձանագրուելու համար։

5–6 Խնամակալութիւն

17 յուլիս 1904 Ղալաթիա

ՌՕՊԷՐԴ ԳՕԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 2/15ին։ Կարգաղրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուցած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանին մասնաւոր բժիշկը, ատամնաբոյժներու առողջութեան, մարմնամարզներուն եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հրամէր։ Մարմնամարզի նոր եւ գեղեցիկ մանուաղ շէնք մը կառուցուած է նոր գրադպէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ՝ վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու արիւթ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր աղաց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ տարեկան աշակերտներ։

37 2—20

Ա Զ Դ

Պարիզակ հասատուող դերձակ Սարգիս էֆ. Տնտեսեան կը ծանուցանէ Պարիզակի եւ չէջակայ հասարակութեանց թէ, իր քովէ կը գտնուի Վէնսլիմեն հռչակաւոր Ընկերութեան կարի մեքենաները, որ դիւրամատչելի գիներով գոնցամէ պիտի տայ իրեն դիմողներուն։ Սարգիս էֆ. միանգամայն կը ծանուցանէ թէ ուրուած մեքենաները, ինչ ընկերութեան ալ վերաբերին կը վաստակեցնէ զանոնք մաքրելու եւ վերաշինելու գործողութիւնները ոճան, խիստ ոճան գիներով կատարել։ 3—5

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԶԱՆՆ ՅԱՏՈՒԿ ԹԱՆԹԻՆԸ)

ՈՍԻԱՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՔԻՕ, 11 օգոստոս.— (Պատօնական).— Թա-Լիէն-Ուանէն առնուած տեղեկագիր՝ եր կ'ըսեն։

«Օգոստոս 10ի առաւեւ Բալթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմիղը հեռացաւ նաւահանգիստէն։ Ցեռոյ նաւային բանակատամարտ մը կատարուեցաւ որ մինչեւ իրիկուն չտեւեցուց։ Օգոստոս 10էն 11ի գիշերը ճարտարական թորփիլոներով նաւերու խումբ մը յարձակած ըլլալ կ'երեւայ ռուսական նաւատորմիղին վրայ, վասն զի հետեւեալ օր տեսնուած ըլլալ կը կարծուէր թէ Ռեթվիզան եւ ռուսական ուրիշ մարտանաւ մը, Բոպիէտան նմա., դեպ ի Բորթ-Արթուր կը փախչէին»։

ՋԷ-ՖՈՒ.— Ռուսական Ռէչիթենի թորփիլանաւերն է որ հոս ժամանեց եւ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմիղին մէկ մասին դուրս եկած ըլլալու լուրը բերաւ (ինչպէս ծանուցինք երէկ իրիկուն, Ծ. Գ.) Այդ թորփիլանաւերն նաւատորմիղը կը յայտարարէ թէ ռուսական մեծ մարտանաւերը նաւահանգիստէն մեկներ են՝ Վլատիվոսթոքի նաւատորմիղին միանալու դիտակ նպատակով։

— Զի ոչի Սա ծովակալին պահանջմամբ Ռէչիթենի ռուսական թորփիլանաւերուն զէնքերը ու կազմերը վերցուեցան։

— Կը հաստատուի թէ ռուսական բանակը մեծ մարտանաւերը, բացի Պարանէն, լցնդեր են Բորթ-Արթուրէն փախչիլ, շատ հեռուէն թշնամիի հաւանծներ փոխանակելով ճարտնական մարտանաւերուն հետ։

ՎԻԼՀԷԼՄՍԷՀՈՒ.— Դերմանիոյ կայսրը հոս ժամանեց։

ՄԱՐԻՆՊԱՏ.— Անգլիոյ թագաւորը անպաշտօն կերպով հոս ժամանեց՝ Լէնքէսթրի դուքս ծածկանունով։

ԲԱՐԻԶ.— Վալէք-Ռուսոյի այրին ընդունակութիւն յայտնելով մերժեց իր ամուսնոյն համար ազգային յուղարկաւորութիւն կատարելու առաջարկութիւնը, վասն զի վախճանելը ուզած է որ պարզ յուղարկաւորութիւն մը կատարուի։

ՊԱՌՈՒ.— Ասթրպատի չէջակա քաղաքացի քանդրինը դեկքեր պատանեցան։ Մէջէտի մէջ ալ քաղաքացի երեւան ելաւ։

(ԱԶԱՆՆ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 11 օգոստոս.— Ռուսական նաւատորմիղը կրցաւ Բորթ-Արթուրէն փախչիլ եւ տեսնուեցաւ Զուշիմայի բացերը, դեպի Վլատիվոսթոք ուղղուելով։

— Բանակներու չարժմանց մասին լուր չկայ։ Միայն կը ծանուցուի թէ ճապոնները մեծ թիւով կը համախմբուին Սամսոնի մէջ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Կը ծանուցուի թէ Պարիկի ռուսական նաւատորմիղին մէկ մասը կիրակի 14 օգոստոս ճամբայ պիտի ելլէ։

ԹՈՔԻՕ.— Ճապոնի պատերազմական ծախքին գումարը մինչեւ յուլիս 31 հասած է 220 միլիոն ենէն։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Պ. Մաւրավիէվի ներքին գործոց նախարար անուանուելու լուրը կանխասա է։

—Բացատրակոչ կը հերքուի այն լուրը թէ Բեռերսպուրգի մէջ քաղաքացի երեւան ելած ըլլայ։

ՄԱՐԻՆՊԱՏ.—Անգլիոյ թագաւորը, այսօր, Մարիէնպատ ժամանեց, ուր երեք շաբաթ պիտի մնայ։

ԲԱՐԻԶ.—Վալէք-Ռուսոյի յուղարկաւորութիւնը շաբաթ օրը պիտի կատարուի պարզ կերպով։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ԻԶՄԻՐ, 11 օգոստոս.—Այս առաւաւ ժամ 4.25ին (Ը. Ե.) երկրաշարժի բուռն ցնցում մը զգացուեցաւ Քիւսի մէջ եւ երկրորդ անգամ, ժամ 7.5ին ուելի սաստիկ կերպով տեղի ունեցաւ։ Սամսոնի մէջ ժամ 7.54ին եւ Իզմիրի մէջ ժամ 7 50ին զգացուեցաւ։ Մարդու կորուստ չկայ։

Ա.Զ.Դ.— Օսմ. Հանր. Պարքի թաղեալ հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ դրոշմի կանոնագրին 32 եւ 33րդ յօդուածներու արտաքրքութեան համաձայն մասնաւոր կնիքներ պատրաստած են արտասահմանի դրոշմին համար կարգ մը ապագրուած թուղթերու եւ փոստիներու, որոնք ենթակայ են 2, 5 10 եւ 20 փարայի եւ 1, 2, 3, 5 եւ 25 դրշ.ի դրոշմ ստանալու։ Հետեւաբար, անոնք որ կ'ուզեն դրոշմի ենթարկել այս կարգի թուղթերը պէտք է ներկայացնեն զանոնք մասնաւոր դիւանին, Պոլիս Զկնարանի տեսչութեան, ուր հարկ եղած ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին, կանոնական տուրքի կանխիկ վճարմամբ եւ հարիւրին 5 զեղչուելով՝ ըլլալիք կրճատման փոխարէն։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

28/11 Յուլիս 1904

***

Ա.Զ.Դ.—1890թ 4% Օսմանիէ Օսմ. պարտատուղիի ատերերուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտատուղիներուն 29րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 1904 31/13 օգոստ.ին Հանր. Պարքի Վարչութեան մէջ, Պոլիս, Ճըղալօղլու փողոց։

Կ. Պոլիս, 19/1 օգոստ. 1904 6—6

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828-1929ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828-1829ԻՆ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻԻՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	284	Մէկնան Ֆրանք
1902ին դանձուած ապահովագին	25	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	22	Մէկնան »

ԿԵՆԱՑ ՃԻԻՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	130	Մէկնան Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	72	»
Դրամագլուխ և պահեստ	179	» »
1902ին դանձուած ապահովագին	16½	» »

Որ ընթացիկ ապահովագրութիւնները գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 —ինչ որ «Իւնիոն»ի ապահովագրեալ կ'ընծայէ հսկայ եռաստանաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՊԱՍԱՐ ԿԱՐԵԼԻ Է ԶԷ ԴՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԴՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ։

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց գեղեցկայ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ սահմանուած կերպով ապահովի գերազանց քան ուրիշ ո՛և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որպէս տիւնէնտի ապահովագրողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախարութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահարաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՕՈՒՒ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ գրուբեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱՆ ՓԱՆԷԱՆ

27 Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն 7 – 50

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Պեր կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ – ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասած Քաթիբանը Օղլու։

Մասնաճիւղ՝ Զալաթիա, Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՓՈՒԹ 29 Յուլիս

Օսմ. Ֆոնտիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	92	34
Ղմէնէն բարձր գին	»	92	36
Ամէնէն վար գին	»	92	33
Բաւմլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	120	50
Ամէնէն բարձր գին	»	120	50
Ամէնէն վար գին	»	120	37

ԲԱՑՈՒՄ 30 Յուլիս

Օսմ. Ֆոնտիտէ Միացեալ	Ֆ. Ֆ.	92	84
Բաւմլիի երկաթուղի	Ֆր.	120	50
Շեքրէթի Խայրիէ		22	—
Օսմանիէ		—	—
Ռեժի		—	—
Օսմ. Ֆոնտա		—	—
Բուսական պանքա		426	—
Տէրբոզ		245	—
Օսմ. Ճարտ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բամնեցուղի		6	02
» Ժուլիանս		2	02
» պարտեցուղի		492	—
Քարէթի Ֆ. Ֆոյոյ		512	—
Քրանսվալ		27	—
Քրէտի Ֆոնտէ Էժիբսիէն Ա		291	—
» » » Բ		265	50
Լավիրոտ		50	50
Անատոլիի երկաթուղի բամնեցուղի		11	80
» պարտեցուղի	»	522	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ընդ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	08 ¾
» » » չէք	»	—	—
Գերմանիոյ տնտեսական չէք	մարկ	18	73
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանկնոց	Ընդ.	17	04
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բոլ եմբէրիոյ	»	19	20
Գրքմից	»	51	08
Մէճիտիէ ասրձաք	»	109	02
Մէճիտիէ	»	—	—
Ռուպլի Ղզիզրաժ	Օ. Ո.	8	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Օգոստոս

Անգլիական Ֆոնտիտէ	96	12
Միացեալ պարտատուղի բաց.	86	75
Միացեալ պարտատուղի գոց.	86	87
Օսմանեան Ֆանտա	12	63
Ռուսական 1888-188)	91	50
Հելլենական 5 %	45	—
» Մոնոսոյ	46	50
Բուլկարական 1192	99	—
Եմբրեսիէ իւնիֆէյ	104	50
Ճարտնական %	74	25
Թրանսվալ	3	75
Շարթրէտ	1	43
Փոխանակագիր	25	36 ¼

ԲԱՐԻԶ, 11 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռենտ 3 %	96	12
Միացեալ պարտատուղի բաց. Ընդ.	86	72
Միացեալ պարտատուղի գոց. »	86	72
Օսմ. Ֆայս. Պանքա Ֆր.	569	—
Օսմանիէ »	—	—
Բաւմլիի երկաթուղի »	122	—
Օսմ. Ճարտարան »	—	—
Օսմ Ռիժի »	378	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 % »	562	—
Քէրտի Լիոնէ զուրոնը կարած »	1125	—
Իտալական Ռենտ »	102	80
Սպանիական արտաքին »	86	37
Աւստրիական »	102	25
Թրանսվալ »	95	50
Ռուսական 4 %, 1901 »	93	50
Զէր Լոնտոնի վրայ »	25	265
Դլամպեզ »	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 11 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ Ֆր.	239	90
Բաւմլիի երկաթուղի »	127	—
Օսմ. Ռիժի »	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Օգոստոս

Միացեալ պարտատուղի Ֆր.	92	60
Բաւմլիի երկաթուղի »	127	25
Անատ. երկթ. պարտատուղի »	104	—
Փան. Լոնտոնի վրայ 3 ամս. »	20	3 0

ՊՐԻՍԷԼ, 11 Օգոստոս

Միացեալ պարտ	95	75
Յուսմէյի երկաթուղի	121	50

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ա.Զ.Դ. — Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը նկատելով որ մայրաքաղաքիս բնակիչներէն բազմաթիւ անձեր կը փափաքին մաքուր օդ ծծել չգնանալով պրոստա մը կատարելով Վլսփորի վրայ, որոշեց չգնանային մասնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել զեղչուած գիներով։ Կատարածն չգնանելը, ընդարձակ կամրջակ մը ունենալուն համար, այս երթեւեկութեան յատկացուած է։ Ամէն ուրբաթ եւ կիրակի, յառաջիկայ կիրակէն սկսեալ. 25 յուլիս 7 օգոստոս, յիշեալ չգնանելը կամարջէն պիտի մեկնի ժամը 4.30ին (Ը. Թ.), իսկ եւրոպական

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոշազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԻՇԹ

ԿԵՆՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի դիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի տակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամագիրի ու մանչ աղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։
ԿԱՐԴԱՑ ՈՒՐԵՄՆ ԱՑՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՆ ԱՋՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԴԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ԶԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Դավաֆեան խան, թիւ 5, Գալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ՝ ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՈՆԱԴԱՆԻ
Պոլիս Պառնաբաս խան

18 7—50

ՏԻՐԶԱՈՒ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼՈՒԹՕ-ՖՈՍՖԱԴ ՏԸ ՇՕՇՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզաուի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լայթօ-ֆոսֆատ տը շատ ամենէն ազդեցիկ վիրանորոգիչն է։
Ոսկրաթիւր տղոց ոսկորները կը չիտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և աւշաբի տղոց։
Ցաղի կինները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և աւելի կորովի տղայ կը ծնին։
Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատացունէ և տղայը կը պաշտպանէ ընդդէմ ճաճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ * A.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԳ.—Թէմպէքիի օսմ. նորս առ հարիւր տոկոսաւոր Բրիտրիթ տրէյթաւոր ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 23 Թիւ կարտնին, որուն պայմանժամը 1904 օգոստոսին կ'ուտրուի, ինչպէս նաեւ 1904 յուլիս 1/14ի վիճակահանութենէն ամբողջ եկած պատրաստութիւններուն՝ վճարումը պիտի կատարուի յառաջիկայ օգոստ 1/14էն, ակսեալ Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ, Բարիզի ու Լոնտոնի ճիւղերէն։ 11—12

ՏՈՔԹ. Բ. ԷՄԻՐԶԷ

Տոքթ. Բ. Է'միրզէ, որ իր բժշկական ուսումը կատարելագործած է Բարիզի մէջ եւ 15 տարի է վեր մեծ փորձառութիւն շահած է, այժմ հաստատուած է. Բերա Պէյօղլը Բարմաք Գաբու, Թիւ 16։ Մասնագէտ է մանկարարութեան եւ կանանց հիւանդութեանց եւ ատանցմէ դուս նորա զոյն մեթոտներով կը բուժէ ղային ու հոգեկան ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ արգանդախցում (hystérie) առաջ եկած հիւանդութիւնները, մասնակի անդամալուծութիւն եւ կարկամութիւն եւլլն։ Ասկէ զատ, ոսկորի եւ սովորական խոցը (սրրոճա), առանց գործողութեան՝ նոր դրութեամբ մը կը դարմանէ, տեղը առանց յայտնի ընելու։ Տոքթ. Էմիրզէ էֆ. կը գտնուի. Բերա Պէյօղլը Բարմաք Գաբու, Թիւ 16 տան մէջ, ուր կիրակիէն զատ ամէն օր կէսօրէն յետոյ ժամը 1էն մինչեւ 4 (Ը.Ե.) հիւանդ կ'ընդունի, եւ ուրբաթ օրերն ալ ձրիաբար ոկ դարմանէ հիւանդները։ 5—10

ՔԻՆԱՐՏ CINARD

ՀԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ցրէ ամիսը երեքն անգամ կը բանայ Լիվերբուլի եւ Արեւելքից միջեւ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Թվէրնիա	18900	Միլվանիա	159
Մարսոնիա	18900	Քանատիա	4847
Լուքանիա	12950	Վէքսֆ	3223
Յամբանիա	12950	Թէյլոր	2942
Նուբիանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբիրիա	2931
Թիբուրիա	8120	Մանչուրիա	2552
Եէրմիա	7392	Ալէքսս	2187
Լուքանիա	7269	Եէրմանիա	16

Դիմել առ՝ ՃՈՒԼԻ և ՍԻՍԷՐ
24—50 Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ. Ը
Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ
1903 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքն է ֆր. 1,827,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլորը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է Ընկերութիւնէ մը լանձնուաց բոլոր ներէն աւելի անկաշկանդ եւ շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ գրաւման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն եւ պատճառին, ինձասպանութեան եւ մինչեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիեզերական բոլորը կ'երաշխաւորէ փոխառութիւններ երեք տարի պատնէշագին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու, այս փոխառութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջին նշանակելու առանձնաշնորհում, յետամնաց ապահովագրիները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւունց կորսուած չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հասուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագրիները։
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ ալեխարիի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհանուր-Գլխաւոր գործակալաց
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս Հալիթալ խան
Վիլայաթ փողոց, Վիթալիս խան
5 50 Գալաթիա 22

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ Ո. ՀՈՎԳՐ Կ Ն ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՕԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿՍՈՒԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐԶԱՆՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութիւնէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրերէն, ինչպէս
Մ. ՌԷՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտիի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՌԻ, Դրանսատլանտիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդ. Տնօրէն Քրէտիի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասաժ Քարթըրճըլար

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտիի Լիոնէի.
ՄԱՆՈԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճշնչիչն որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապես։
28 8—48

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ 2/14 Եւ 1310 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Գալաթիա, Քարաքէօյ, Սանի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—
Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սատաք եւ Ռոտիդի, Շէյխ Իսլամխան, Պահէճ գաբու թիւ 10
Մաքրիգիւղ Մ. Ա. Անճէլիակա, կայսրանի հրապարակ.
Գալաթիա, Գեամիլ լէֆ., չուկայի հրապարակ.
Գալաթիա, Մ. Ա. Անդրեա, Մոտա ճատէսի.
Պէօյուքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարի.
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Գալաթիա. Մ. Էդիէն Քրէմէդի, Թէվֆիքիէ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի. Մ. Է. Ռասէ, Պէօյուքէրէ ճատէսի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Բէսուլ լէֆ. Բ. Սօմմարիբա, Բէնթիք.
Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 17 9—50

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ- ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՑԹԻՂ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ ալեխարիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։
Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։
Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանա։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2.
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարյը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորագուտիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին. Սարդիս պէյ Տիրոյ օղլուի տունը։ 16 12—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՔ
Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմա	149	Գոգա	1011	Մարս	724	Ռոզարիո	136		
Ալէքթ	3607	Գոնգ	976	Կրոտոն	1095	Մարէնկ	2273	Սա Ֆո	1113		
Անսէլ	1541	Դորա	895	Ֆրոս	775	Մարգրէթ	3709	Տրբ	1735		
Արիոսբ	2277	Ֆիսա	4311	Հիտալկա	1581	Մ բ տ	3517	Սիլվ ո	1193		
Գասանս	1822	Տորնոն	937	Հի առ	372	Միլ	1057	Սը բռ	1203		
Գորտոնս	1264	Տուրբ	383	Հորաթիս	360	Մոնդէպէլ	1735	Թասսոն	1323		
Գրավս	1076	Տլաբ	1713	Հոմէր	595	Մուրա	49	Թ. Ուրբրն	136		
Գրինոն	841	Տիտամ	54	Իակօ	2254	Դէրա	1033	Թոր ո	3327		
Գրֆֆալ	448	Էպոս	2461	Իտանոն	54	Օհ ո	410	Թոլ տոն	1470		
Գէլբ	1371	Էլտորատս	1520	Ճ ունս	1080	Ոն ա ո	4036	Ֆ ո բի ո	481		
Գա իրս	1337	Էլ ազ	84	Քէսս	1053	Օրլան ո	1555	Ուրպինոն	2429		
Գամէս	1244	Ֆիտս	924	Փ լրինս	2307	Բուլէրոն	631	Վասբ	1914		
Դ զ	1094	Ֆինլա տ	1528	Ռոլնս	1700	Բոլ	510	Վոլ	1289		
Զիբալ	2749	Ֆլամինկ	149	Լէս	1083	Ռ ալնս	229	Զ լիտրն.	2386		
Ֆ սբրս	831	Ֆրանչիսբ	4582	Լ բանչ	2272	Ռոբ լ ո	1663	Նէտոն	1350		
Ֆլիս	5697	Հա ալէս	306	Լիվոլնս	1433	Բոլր	1613	Տէրբ	1200		
Գոլորատս	4215	Կիկանս	1143	Լոնէս	319	Ռոմ	1789				

Ընդհանուր վաճառքով հէլէն հաս հասած են.
Մորոքքո չոգենաւը, նաւապետ Պօքսոլ։
Քօնկո » » Հարպօրա։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւսէթ խան, Գալաթիա 10 26—50

COMP RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 27,9 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին մեկնումը։
Տարտանէլ, Պնսորոզ, Էլանկ, Իզմիր, Քոս, Թարտպո լուս-Շամ, Պէրութ, Եաֆա, Բորք—Սուֆտ, Աղեքսանդրիա ժամ մը էն յետ միջ ելեւ։
Գշ. 29/1 Օտէսա ժամը 1ին մեկնումը։
Նր. 3/13 Իսթանպուլ, Իզմիր, Բրէյ, Աղեր անդիս ժամը 10ին մեկնումը։
Օտեսա ժամ, 2ին յետ մեկնումը։
Կ. Ը. 1/14 Ինէպոլ, Սինոպ, Սամսոն, Օրդու, Կիրա ոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Գամում ժամը 8ին միջ մեկնումը։
Տուրկաց, Վառնա, Կոնստա ժամը 3,5 յետ միջ ելեւ։ 10—50

ՅՐՔՈ. ԼԻՍՏԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելքից միջեւ բանեցող.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Անէզնեան	10500	Էմիրզիրն	3500
Բէսորիան	10500	Արոմ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալէքսիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	2500
Դօլմատիան	8000	Աթէնիան	2500
Ֆորթիան	8000	Անտոլուզիան	2500
Գոսպոնիան	8000	Բիզանտիրն	250
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպոսիան	2000
Նավէրնիան	5700	Մինէռ	900
Վալենիան	3700	Զոբրզ	800
Ֆրամինիան	3700	Լիսպոն	8
Նաղիան	3500		

Ապրանքի ակրեդիտ կը խնդրուի իրենց տարանքի ալեւոր փոխադրելու կամ Ղամբիոյ մուտքաւորեալ հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել լոգենաւին մեկնումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՖՖԱՐ ՀԱՅՈՒՆԻՆ
Գալաթիա, քարաքէօյ փող.
23—50 12

ՄՈՍ
ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող ոգենաւք։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ռանէգ	300	Թիպս	2500
Ոն ի	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսա րիս	2250
Բեռնորուս	3000	Բրա	2250
Ֆարս	3000	Սֆինքս	2000
Օս անի	3 0	Կասբրնի	1500
Մացիոտիս	2500	Իլէտ	1100

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 23—50 13 Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ

Արտօնատէր ՉԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,, ԹԷՐԹՕՆԸ (136)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Գ.

ԻՐԱՒ ՍՈՒՏ ՄԸ

Բիէր տը Ռուվրէյի եւ Բլոթիլտի կողմէ անուցուած յոյսը, երբ լանկարթ ինքզինքին գտած էին Ժան Կէքարի դիմաց, նոքա տեղի տուած էր մռայլ վնասուսի մը։
Մաղէնի ամուսինը չէր կրցած պէտք եղած տեղեկութիւնները հայթայթել, որովհետեւ թատրանական յանխադէպ երեւոյթի մը հետեւանքը, Ափրիկէի մէջ ստացած մէկ վերքը պատճառ եղած ֆր որ ան բոլորովին կորսնցնէ իր լիշողութիւնը, ի մասին կանանքին վերջին տարիներուն մէջ պատահած իրողութեանց։
Դքսուհին առաջարկած էր Ռուշիէր գնդապետին, իր քով առնել Ժան Կէքարը, քանի որ հիւանդացին դուրս եկեալ, ան դժուարաւ պիտի կրնար գործ մը գտնել։
Սպան պատասխանած էր թէ ուեւ է խոչընդոտ չկար այդ մասին, քանի որ Ժան Կէքար զինուորական ծառայութեան անարմար դարձած էր ա'լ։ եւս։ Նոյն իսկ Պ. թը Ռուշիէր կը ջանար Ժան Կէքարի փոքր ամսաթոշակ մը կապել տալ։
Գնդապետը հարկ եղած դիմումները ըրած էր, որոնք իր դուշակութեանց համաձայն, ի դերեւ ելած չէին։
Ժան Կէքար, դուքսին ընակարանը օդաւէտ ու լուսաւոր սենեակ մը փոխադրուած էր, ուր ընտանիքի բժկին կողմէ կը դարմանուէր։ Իր կորովի կազմուածքին շնորհիւ, ընդհանուպ ապաքինման շրջանին մէջ մտաւ առանց ուեւ է նոր կրկնումի։
Մերթ ընդ մերթ, Ժան Կէքարի տրամադրութիւն ունեցած առենները, դուքսն ու դքսուհին կը հարցափորձէին զայն, հարկ եղած զգուշութիւնները ձեռք առնելով։
Ժան մեծ փղձկումով չնորհակալ կ'ըլլար իր բարերարներուն, եւ ջերմագին հաւատիքով ի վեր կը հանէր անոնց ցոյց տուած անձնուիրութիւնը։ Բայց երբ դուքսն ու դքսուհին կը փորձէին Ժանի ա'ցնալ կեանքի չրջանին վրայ հարցումներ ընելու, ապաքինող հիւանդը չէր կրնար պատասխանել տակաւին։
Տիրօրէն կը ցնցէր գլուխը, երբ կը հաւատացնէին թէ ծանրակիրա պատճառ մը գտնուելու էր որ իրեն պէս բարի Ֆրանսացի մը անունը փոխէր եւ օտար լեգէոնին մէջ մտնէր իբր զինուոր։
—Այո՛, կը մրմնջէր Ժան յամրօրէն... Անմտութիւն մը ըրած ըլլալու եմ... Բայց չեմ յիշեր թէ ի՛նչ անմտութիւն։
Կէս օրէ մը յետոյ, դքսուհին այցելութեան երթալով Ժան Կէքարի սենեակը, ըսաւ մեղմօրէն.
—Ժան Կէքար, եթէ օրին մէկը աւելի պայծառանայ լիշողութիւնդ, պէտք չէ քաշուիլ ձեր ընտանիքի բժկին կողմէ կը դարմանուէր։ Իր կորովի կազմուածքին շնորհիւ, ընդհանուպ ապաքինման շրջանին մէջ մտաւ առանց ուեւ է նոր կրկնումի։
Մերթ ընդ մերթ, Ժան Կէքարի տրամադրութիւն ունեցած առենները, դուքսն ու դքսուհին կը հարցափորձէին զայն, հարկ եղած զգուշութիւնները ձեռք առնելով։
—Ձեր կնոջ լիշատակը պահած էք։
Բնական չնչտով մը եւ առանց խղճի խայթի ու անհանգստութեան ամենափոքր հետք մը ունենալու դէմքին վրայ, սա պատասխանը տուաւ Ժան.
—Կինս մի... ո՛չ։ Բան մը չեմ յիշեր անոր վրայ։
—Կարելի՞ բան է որ անոր անունն իսկ մոռցած ըլլաք։
—Այո՛, ըսաւ Ժան, տխրօրէն։
—Մաղէն կը կոչուէր։
—Մաղէ՞ն... Ա՜հ, չա՛տ լաւ։
Ու քանիցս մռայլի կրկնեց այդ անունը, ուղեղին մէջ դրոշմելու համար մինչեւ այն առեն իրեն անծանօթ եղող անունն մը։
—Մաղէ՞ն, Մաղէ՞ն,
Վնասութեան չափ մը ըրաւ դէքսուհին։
Պ. թը Ռուվրէյ քիչ յետոյ սենեակէն ներս մտնելով, հանդարտացուց կնոջ վրդովումը, եւ իր կարգին խստեցաւ Ժանի հետ։
—Սակայն ձեր քայլը ճանչցաք, երբ տեսաք զայն։
—Այո՛... որովհետեւ քայլս երիտասարդութեան ժամանակը կը լիշեցնէ... Անկէ եաքի բաներն են որ յիշողութենէս խլած կուտան։
Ուրիշ տեսակ փորձ մը ընելու համար, դուքսը Սէն-կրաթիէն տասնիրդեց Ժան Կէքարը։
Ցայց տալու այն դղեակը, ուր առենօք բնակած էր պարիզպանը. գերեզմանատան առաջնորդեց զայն, ուր Ժան կարդաց փայտէ խաչին վրայ գանուող սա արձանագրութիւնը, ճերմակ գիրերով.
ՄԱՏԼԷՆ ԿԷՔԱՐ
Ժան ի զուր պրպտեց իր ուղեղին խորհրդաւոր ծալքերը. ուեւ է նշոյլ չցայտեց այդ մշուշապատ բջիջներէն։
Սիրտը մորմոքած, մրմնջեց Ժան.
— Պ. դուքս, ինչ ուեւելի գիտէք դուք... Ուրեմն ինչո՞ւ չէք խօսիր... ինչո՞ւ համար չէք յայտներ գլխաւոր կէտերը... ի՞նչ չարիք հասցուցի...
— Ցեռոյ կ'ըսեմ, բարեկամս...
— Սակայն կ'ուզեմ իմանալ... Երբ ժողէֆիին կը հարցնեմ, ան ալ չուզեր խօսիլ։
— Տեղեկութիւն ունի՞ միթէ։
— Դէ՛հ, չեմ գիտեր... բայց տեղեկութիւն ունենալու է, այնպէս չէ՞... ուրեմն ինչո՞ւ համար չուզեր բան մը յայտնել։
Անձկութեան քրտինք մը կը չոգար Ժանի ճակտին վրայ։
Ալեզարդ ձայնով մը լարեց.
— Ո եւ է սպանութիւն չեմ ըրած, ա՛յնպէս չէ։
— Ո՛չ, ո՛չ, սպանով եղէք, ըսաւ Պ. թը Ռուվրէյ, փորձելով հանդարտեցնել դիմացինը։
Երբ իր կնոջ մօտ դարձաւ, դուքսը խստավանեցաւ թէ ի դերեւ ելած էր այն փորձը, որուն վրայ այնքան յոյս դրած էր։
Սա գաղափարը թէ իրմէ քանի մը քայլ հեռու դանուող մարդը կնքաւած անօթ մը էր, ուրկէ բան մը չէր կարելի յուսալ, թէեւ գիտակ ըլլար իր կեանքը խարտեղող առասին, ա՛լ աւելի խոսրանկ վիշտ մը կը պատճառէր տարաբախտ դքսուհիին։
Ընդհանուպ ուժասպառութեան մասնաւորեալ, հանդարտ ամսանոյն կողմէ կատարուած ձիգերուն, առաջքը առնելու համար հիւանդութեան անհաւանելի հետեւանքներուն։
Դժբախտ կինը կը նիհարնար զգալապէս. հիմա սաւերն էր իր անձին։
Գիտութիւնը անազդեցիկ էր այն նէօրասթէնիին առջեւ, որ անգթօրէն կը հիւծէր զայն։
Դուքսը, վշտահար. ի դուր կը թախանձէր կնոջը, հանդարտել վիշտին։
Ցաւահատութենէն հիւանդ ոչիսէ էր։ Ամուսնոյն ներկայութիւնը կը խնդրէ խաղցիլ, նոյն իսկ ժպտիլ, դուքսին վրդովումը հանդարտեցնելու համար։ բայց յուսահատ կինը կը զգար թէ օր օրի կամքը կը պակսէր իրեն։
Ամէն օր իր անձը նուազ կը պաշտպանէր զինքը զգեսնող հիւանդութեան դէմ, որ ի վերջոյ իր յաղթանակը պիտի առնէր։
Իր մտ, ամսուինը կրցածին չափ կը պայքարէր խեղճ Բլոթիլտի միաբը տանջող սեւեռուն գաղափարին դէմ։

(Շարունակելի)